

I. TENDENCIJE NA PRIJELAZU U 1998. GODINU

Uvoz roba tijekom prosinca 1997. godine u vrijednosti od 1.1 mlrd. USD (za 42.7% više nego krajem prethodne godine i za 44.7% više od prosjeka tekuće godine), naplata neto prihoda privrede u tom mjesecu od realizacije roba i usluga od preračunato 1.4 mlrd. USD (za 27.6% realno više nego u prosincu 1996. godine i za 22.5% realno više od prosjeka 1997. godine), rast cijena na malo u siječnju 1998. godine za 2.4% (63.2% ukupnog godišnjeg prirasta iz 1997.) i troškova života za 2.8% (57.1% godišnjeg prirasta iz 1997.), realna aprecijacija tečaja tijekom prosinca i siječnja za ukupno 3.3% te povećanje nominalnih kamatnih stopa u ta dva mjeseca za oko 2 postotna poena, pojave su - izravno ili neizravno povezane s uvođenjem poreza na dodanu vrijednost - koje na prijelazu iz 1997. u 1998. godinu rezultiraju pomacima u osnovnim tendencijama privrednih kretanja. Pomakom apsolutnih razina na kojima se te tendencije formiraju ili kratkoročnim promjenama intenziteta njihovog ispoljavanja, ali ne - ili barem ne još - i promjenom samog smjera tih tendencija. Njima i dalje dominira rast domaće potražnje i uvoza, segmentirano povećanje industrijske i ukupne proizvodnje, rast deviznih rezervi i svih agregata novca te reproduciranje takvih odnosa između ključnih realnih, financijskih i monetarnih agregata pri kojima je moguće i dalje odžavati relativno nisku inflaciju i stabilnost nominalnog tečaja. Jednako, međutim, kao i visok deficit u robnoj razmjeni s inozemstvom i u tekućim transakcijama platne bilance - dokle se održava postojeći kreditni rejting u inozemstvu.

U takvim uvjetima, prenosi se iz 1997. u 1998. godinu relativno homogen skup osnovnih tendencija privrednih kretanja, čiji nastavak ne bi bitnije diferencirao dinamička i strukturna obilježja funkcioniranja

hrvatske ekonomije u 1998. u odnosu na modalitete tog funkcioniranja tijekom 1997. godine.

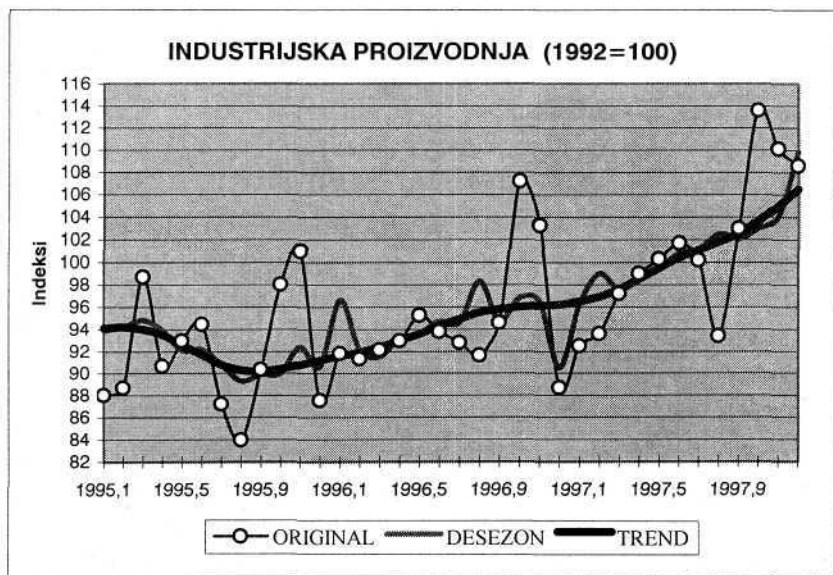
Tablica 1.
OSNOVNI POKAZATELJI PRIVREDNIH KRETANJA

	- Indeksi realne razine			
	1995.	1996.	XII 97.	1997.
	1994.	1995.	XII 96.	1996.
INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA	100.3	103.1	122.4	106.8
- rudarstvo	102.5	97.0	99.6	99.7
- prerađivačka ind.	99.7	101.3	121.4	103.9
- el. energija, plin, voda	104.9	125.4	121.0	124.2
GRAĐEVINARSTVO (efekt. sati)	96.1	109.0	118.4	116.1 ¹⁾
TURIZAM (noćenja)	64.5	166.5	91.2	141.3
IZVOZ ROBA	108.7	97.4	64.4	96.2
UVOZ ROBA	143.6	103.7	142.7	117.1
PROMET U TRGOVINI NA MALO	112.5	108.9	121.1	114.9
MASA NETO PLAĆA	139.6	104.1	118.1	112.3
NETO NOVČANI PRIMICI PRIVREDE	118.2	110.3	127.6	113.7
PRIHODI PRORAČUNA I FONDOVA	95.5	95.4	114.2	108.4
ZAPOSLENOST	159.6	126.0	96.0	95.8
PRIMARNI NOVAC	109.9	107.0	113.6	120.0
NOVČANA MASA	137.7	120.4	116.5	123.0
UKUPNA LIKVIDNA SREDSTVA	-	142.5	132.5	139.0
CIJENE PROIZVOD. U IND.	100.7	101.4	101.6	102.3
CIJENE NA MALO	102.0	103.5	103.8	103.6
TEČAJ - DEM	97.2	95.5	94.9	95.0
- USD	85.8	101.1	109.6	109.9

¹⁾ siječanj-studeni

Trendna stopa mjesečnog rasta industrijske proizvodnje povećana je tako sa 0.4% u 1996. na 0.8% tijekom 1997. godine, što uz međugodišnji rast proizvodnje u 1997. u odnosu na 1996. godinu od 6.8% rezultira i prijenosom ostvarene razine proizvodnje iz 1997. u 1998. godinu od 5.7%. Autonomnim nastavkom takve tendencije tijekom 1998. godine, prosječna razina proizvodnje bila bi u njoj za 10.4% viša nego u 1997. godini. Približno jednaku dinamiku tekućeg rasta imala je tijekom 1997.

godine i prerađivačka industrija, u kojim uvjetima prijenos razine njezine proizvodnje iz 1997. u 1998. godinu iznosi 4.9% s tendencijom da nakon međugodišnjeg rasta od 3.9% u 1997. bude u 1998. godini za 8.7% viša nego prethodne godine.

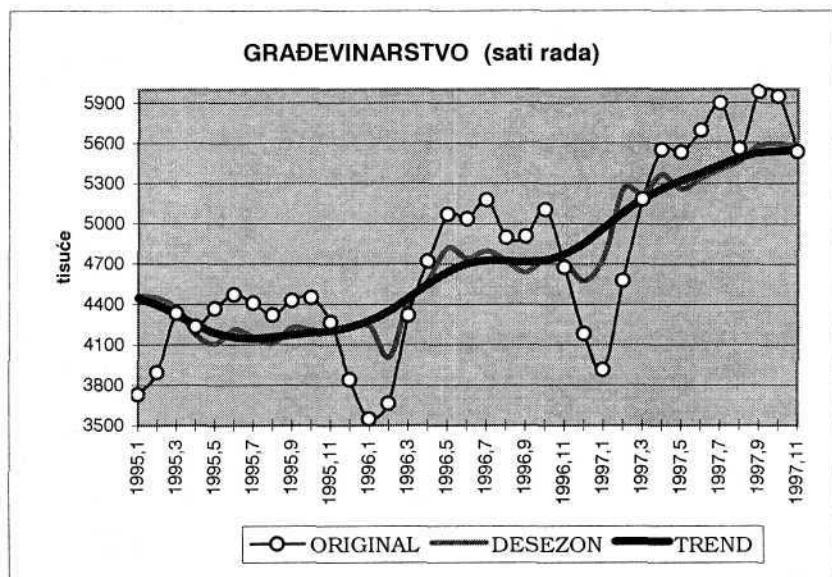


U okviru nje, uz izdavačku djelatnost čija je proizvodnja rasla tijekom 1997. godine po trendnoj stopi od 3.7% mjesečno i prijenos čije razine u 1998. godinu iznosi 18.9%, stabilnu tendenciju signifikantnog rasta imale su u 1997. godini prvenstveno grane koje su u njoj uspjele značajnije povećati izvoz. Drvena industrija, čiji je izvoz izražen u USD veći u 1997. u odnosu na 1996. godinu za 21.0%, povećavala je tako tijekom 1997. godine proizvodnju po trendnoj stopi od 2.1% mjesečno i prijenos njezine razine u 1998. godinu iznosi 15.7%; proizvodnja metala, s povećanjem izvoza za 18.3%, povećavala je proizvodnju po trendnoj stopi od 2.6% i prijenosi razinu proizvodnje u 1998. za 12.1% višu od prosjeka iz 1997. godine; dok proizvodnja gume i plastike, koja je povećala izvoz za 16.7%, ima tendenciju rasta proizvodnje po stopi od 1.8% mjesečno i prijenosi razinu proizvodnje iz 1997. u 1998. godinu od

10.3%. Nastavak takvih tendencija rezultirao bi međugodišnjim rastom proizvodnje u tim granama u 1998. u odnosu na 1997. godinu za oko 14% u drvnoj industriji i industriji gume i plastike te za oko 25% u proizvodnji metala. Slične tendencije pokazuju i proizvodnja metalnih proizvoda te proizvodnja strojeva koje su, unatoč stagnacije izvoza, povećavale proizvodnju tijekom 1997. godine po trendnoj stopi od 1.8% mjesečno, s time da je kod proizvodnje metalnih proizvoda taj trend bio kontinuiran rezultirajući prijenosom razine iz 1997. u 1998. godinu od 9.0% s tendencijom međugodišnjeg rasta u 1998. od 20.2%, dok - zbog unutargodišnjih oscilacija - prijenos razine proizvodnje strojeva iz 1997. godine iznosi 3.9% s tendencijom međugodišnjeg rasta od oko 8%.

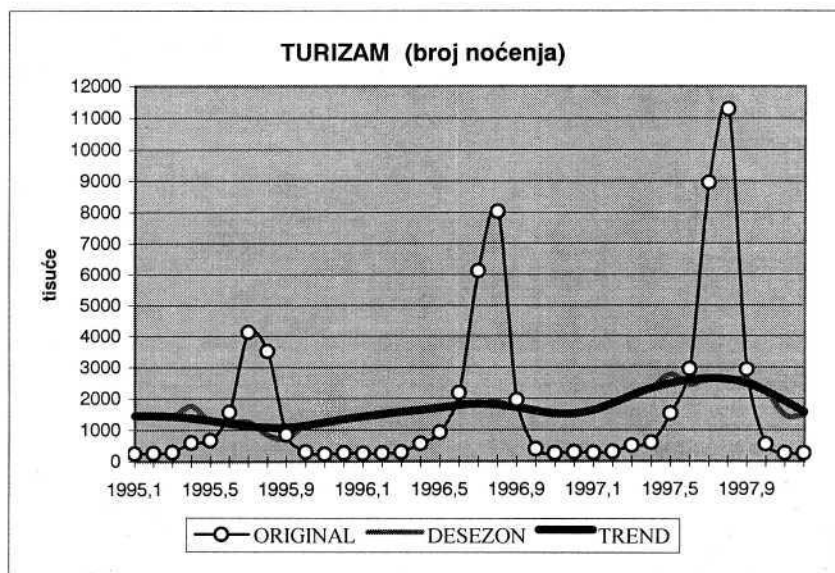
Od grana čiji je izvoz izražen u USD znatno smanjen u 1997. u odnosu na 1996. godinu, tendenciju tekućeg rasta proizvodnje prvenstveno ima proizvodnja tekstila (smanjenje izvoza za 17.8%) čija prosječna trendna stopa iznosi 1.6%, a prijenos razine proizvodnje u 1998. godinu 7.2% s tendencijom međugodišnjeg rasta od 15.2%, a od sredine 1997. godine i proizvodnja kemijskih proizvoda (smanjenje izvoza za 12.4%) s tendencijom rasta proizvodnje po stopi od 3.9% i s prijenosom razine proizvodnje u 1998. godinu od 19.5%. Nasuprot tome, unatoč rasta izvoza (za 3.4%), proizvodnja hrane i pića kao najveća industrijska grana smanjivala se tijekom 1997. godine po trendnoj stopi od 2.4% mjesečno, tako da prijenos njezine razine iz 1997. u 1998. godinu iznosi -9.5% s tendencijom međugodišnjeg pada od 11.7%. Jednako tako, u proizvodnji duhanskih proizvoda (povećanje izvoza za 120.5%) trendna stopa smanjenja proizvodnje iznosi u drugoj polovini 1997. godine čak 3.6% uz negativni prijenos razine proizvodnje iz 1997. u 1998. godinu od 13.4%, dok u proizvodnji kože i proizvoda od kože (povećanje izvoza za 4.5%) trendna stopa smanjenja proizvodnje u 1997. godini iznosi 1.5% uz negativni prijenos razine proizvodnje u 1998. godinu od 6.2%. Između tih dviju skupina grana iz prerađivačke industrije s bitno različitim aktualnim tendencijama kretanja proizvodnje, nalaze se grane s uglavnom stagnantnim obilježjima (proizvodnja odjeće, papira, ostalih nemetala, električnih strojeva, namještaja i dr.), kao i ukupan kompleks rudarstva, dok je proizvodnja naftnih derivata još uvijek podložna

visokim oscilacijama u ukviru kojih ona u drugoj polovini 1997. godine raste po trendnoj stopi od 3.5% s prijenosom razine proizvodnje u 1998. godinu od 13.9%. Izvan svih tih skupina i dalje se nalazi proizvodnja električne energije, plina i vode koja u kontinuitetu raste od sredine 1994. godine po trendnoj stopi od 2.2% mjesečno (u samoj 1997. godini po stopi od 1.9%) i prijenos čije razine u 1998. godinu iznosi 8.6% s tendencijom međugodišnjeg rasta od 17.5%.



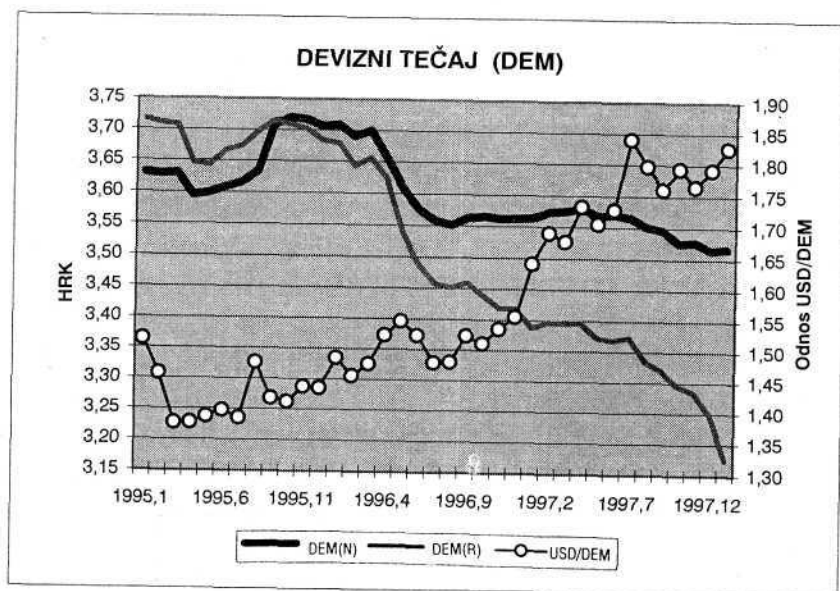
Sukladno kretanju proizvodnje u industrijskim granama izrazitije vezanim uz proces obnove i izgradnje infrastrukture, nakon stagnacije u drugoj polovini 1996. godine, građevinska aktivnost mjerena efektivnim satima rada rasla je tijekom 1997. godine po trendnoj stopi od 1.5% mjesečno, s prijenosom razine aktivnosti iz 1997. u 1998. godinu od 5.9% i s tendencijom da u njoj ukupno bude za 9.3% više nego u 1997. godini. Opću tendenciju rasta ima i turistička djelatnost, iako zbog visoke sezonske komponente i prethodnog utjecaja neekonomskih činitelja upravo na intenzitet ispoljavanja te komponente, postoje iregularne unutargodišnje oscilacije koje djeluju i na formiranje trenda. Promatraju

li se zato samo vrhovi turističke sezone (srpanj i kolovoz u kojim mjesecima se realizira oko 66% ukupnog broja turističkih noćenja), nakon pada broja noćenja u tom razdoblju 1995. u odnosu na 1994. godinu za 40%, u 1996. ona su u odnosu na prethodnu godinu povećana za 85%, a u 1997. godini za 43%, što daje prosječnu godišnju stopu rasta broja turističkih noćenja u vrhovima turističkih sezona u razdoblju 1995-1997. godina od 16.7%. Tome treba dodati i prosječnu međugodišnju stopu rasta turističkog prometa u mjesecu rujnu od 12.1% te u u ostali mjesecima od 11.1%, tako da prosječna, unutargodišnje neponderirana, tendencija rasta turističkog noćenja u posljednje tri godine iznosi 13.3%, što se podudara i sa prosječnom trendnom stopom desezoniranog rasta turističke aktivnosti u tom razdoblju (13.7%).

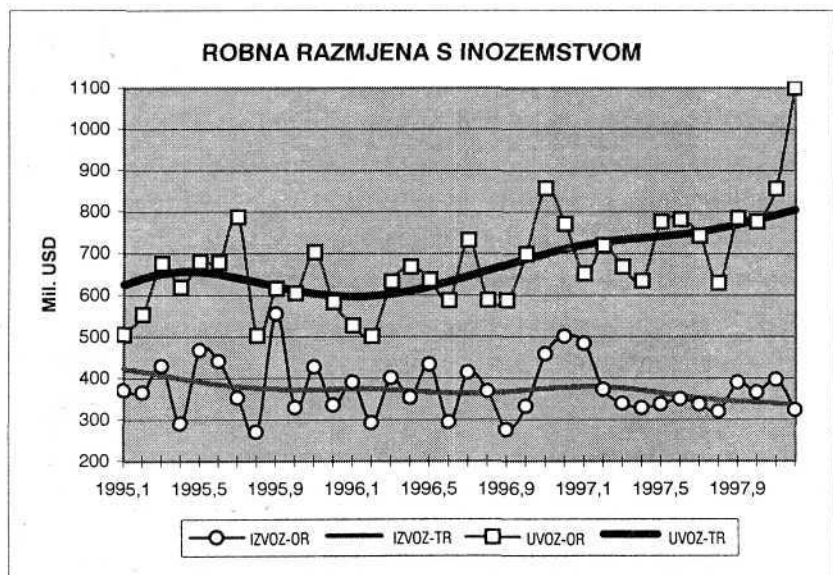


U pogledu aktualnih tendencija na području robne razmjene s inozemstvom, značajan je utjecaj koji na njih imaju promjene međuvalutarnih odnosa, posebno između USD i DEM kao valuta u kojima se obavlja glavina vanjskotrgovinske aktivnosti Hrvatske. S tim u vezi, nakon razdoblja deprecijacije tečaja dolara u odnosu na njemačku marku tijekom 1994. i u prvom tromjesečju 1995. godine kada je njihov odnos smanjen sa 1.73 na 1.38, dolazi do njegove aprecijacije u okviru koje je odnos USD prema DEM povećan na 1.56 krajem 1996. i na 1.79 krajem 1997. godine, da bi u siječnju 1998. iznosio 1.83. Sukladno tome, prosječni odnos tih valuta viši je u 1997. u odnosu na 1996. godinu za 15.7%, a početkom 1998. za 4.8% viši od prosječnog u 1997. godini. Zbog globalnog rasprostiranja efekata financijske krize u azijskim zemljama očekivala se ponovna lagana deprecijacija tečaja dolara tijekom 1998. godine, ali najnoviji razvoj događaja u Perzijskom zaljevu te rastući socijalni pritisci u Europskoj uniji čine ta očekivanja upitnim. S obzirom na to, možda je najmanje rizično pretpostaviti da prosječni odnos između USD i DEM neće u 1998. godini značajnije odstupiti od 1.80, odnosno da će on biti oko 3.5% viši nego u 1997. godini

Pri takvim međuvalutarnim odnosima, robni izvoz izražen u USD smanjivao se tijekom 1997. godine po trendnoj stopi od 1.0% mjesečno i njegova ukupna vrijednost (4341 mil. USD) za 3.8% je niža nego u 1996. godini, dok se u 1998. godinu prenosi negativna trendna razina od 6.2%. Istodobno, međutim, preračunato u DEM po efektivnom tečaju, nakon rasta u četvrtom tromjesečju 1996. godine, on tijekom 1997. relativno stagnira i njegova je ukupna vrijednost (7552 mil. DEM) za 10.9% viša od ostvarene u 1996. godini., što u ukupnosti upućuje da realno povećanje izvoza u 1997. u odnosu na 1996. godinu iznosi oko 4%, ali i da se u 1998. godinu prenose stagnantne tendencije njegovog realnog kretanja.

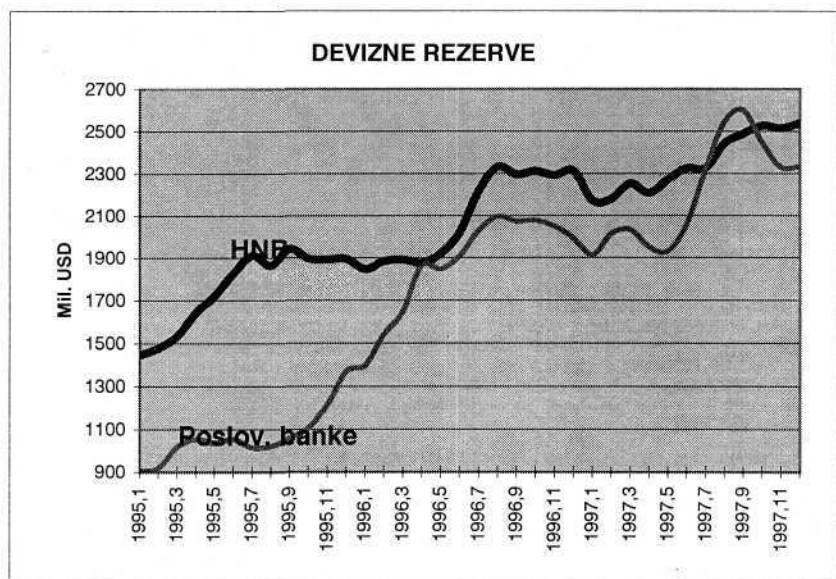


Istodobno, i bez skoka u prosincu, robni uvoz izražen u USD raste tijekom 1997. godine po trendnoj stopi od 1.0% i njegova je vrijednost (9123 mil. USD) za 17.1% veća nego u 1996. (preračunato u DEM iznosi 15934 mil. DEM i veća je u odnosu na 1996. godinu za 35.6%), s prijenosom trendne razine iz 1997. u 1998. godinu od 6.4% i tendencijom da u 1998. bude za 16.7% veća nego u 1997. godini. Pri nastavku takvih tendencija izvoza i uvoza, deficit robne razmjene bio bi povećan sa 4782 mil. USD u 1997. na oko 6300 mil. USD u 1998. godini.



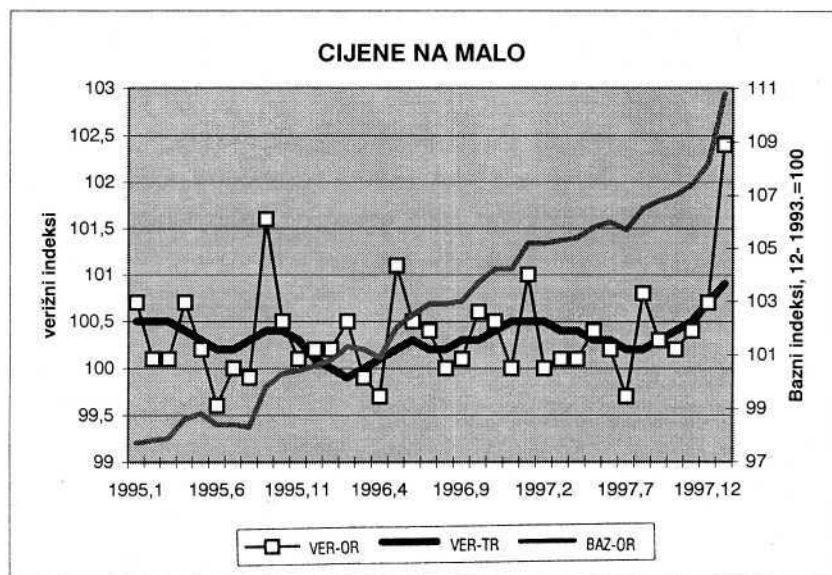
Unatoč povećanju deficita u robnoj razmjeni s inozemstvom i u tekućim transakcijama platne bilance, tijekom 1997. godine nastavljena je tendencija rasta ukupno raspoloživih deviznih sredstava. Ona su u odnosu na stanje krajem 1996. porasla za 566 mil. USD ili za 13.1% i njihova je prosječna razina u 1997. za 14.7% viša nego u 1996. godini, dok su u prosincu 1997. za 6.8% veća od prosječnog stanja u toj godini. U okviru toga, devizne rezerve Hrvatske narodne banke povećane su tijekom 1997. godine za 225 mil. USD ili za 9.7% (međugodišnji rast iznosi 12.1%) i krajem godine su za 7.9% veća od godišnjeg prosjeka, što daje trendnu stopu mjesečnog rasta od 0.8% i prijenos trendne razine iz 1997. u 1998. godinu od 5.2%. U uvjetima aprecijacije tečaja USD u odnosu na DEM kao valutu u kojoj se efektivno nalazi glavnina ukupno raspoloživih deviznih sredstava u bankarskom sustavu, takva kretanja dolarskog iskaza deviznih rezervi centralne banke proizlaze iz povećanja njihovog obujma izraženog u DEM tijekom 1997. godine za 955 mil. DEM (za 26.5%), čime je njihova prosječna razina u toj za 29.8% viša nego u prethodnoj godini, dok prijenos razine iz 1997. u 1998. godinu

iznosi 10.8%. Nastavak takvih tendencija, pri stabilnom tečaju USD u odnosu na DEM, rezultirao bi rastom deviznih rezervi centralne banke tijekom 1998. godine za oko 300 mil. USD ili za 11.9%, uz koji bi njihova prosječna razina bila u 1998. za 11.0% viša od prosjeka iz 1997. godine.



Identično kretanjima tijekom 1995. i 1996. godine, cijene na malo rastle su u 1997. godini po prosječnoj stopi od 0.3% mjesečno s rasponom varijacija između -0.3 i 1.1% te prijenos njihove razine iz 1997. u 1998. godinu iznosi 1.8%. Porastom razine cijena u siječnju 1998. u odnosu na prosinac 1997. godine za 2.4%, prosječna dinamika njihovog rasta u posljednjih dvanaest mjeseci povećana je prema originalnim podacima na 0.43%, a prema trendnim vrijednostima na 0.33% (trendno povećanje u siječnju iznosi 0.7%), dok bi nastavak takvih tendencija do kraja 1998. godine rezultirao međugodišnjom stopom inflacije od 7.6%. Pri takvoj dinamici kretanja cijena, a uz nominalnu deprecijaciju tečaja DEM na domaćem deviznom tržištu u 1997. godine za ukupno 5.2%, realni efektivni tečaj DEM deprecirao je tijekom 1997. godine po

trendnoj stopi od 0.4% mjesečno s negativnim prijenosom razine u 1998. godinu od -3.1%. Istodobno, zbog promjene međuvalutarnih odnosa, realni tečaj USD aprecirao je u prva tri tromjesečja 1997. godine po trendnoj stopi od 1.2% mjesečno, da bi od tada - sukladno stabilizaciji odnosa između USD i DEM - počeo deprecirati po trendnoj stopi od 1.0% mjesečno, s čime je njegova razina krajem 1997. za 0.6% niža od prosjeka te godine. Po osnovi porasta cijena u siječnju 1998. godine, deprecijacija realnog tečaja DEM iznosi u njemu 2.2%, a realnog tečaja USD 0.5%, dok bi uz zadržavanje stabilne razine nominalnih tečajeva tijekom 1998. godine te uz tendenciju rasta domaćih cijena u njoj po trendnoj stopi od 0.4% mjesečno, prosječni realni tečaj DEM bio u 1998. za 5.8% niži nego u 1997. godini, a realni tečaj USD za 3.5% niži.



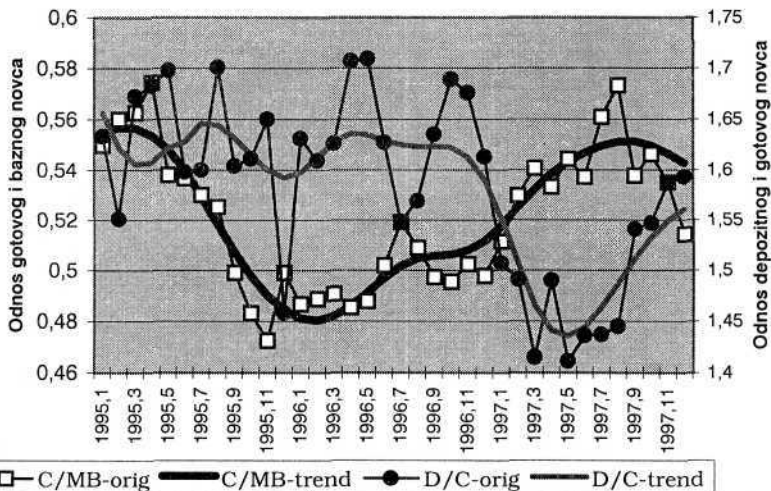
Kombinacija ostvarenog prirasta deviznih rezervi centralne banke, aprecijacije nominalnog tečaja dolara i rasta domaćih cijena, rezultata je tijekom 1997. godine realnim rastom monetarne baze (primarnog novca) po trendnoj stopi od 1.3% mjesečno, međugodišnjim rastom u odnosu na 1996. godinu za 20.0% i prijenosom njezine realne razine iz

1997. u 1998. godinu od 6.4%. Pri autonomnom nastavku takve tendencije, dakle uz zadržavanje dosadašnjeg mehanizma emisije domaćeg novca na osnovi prirasta deviznih rezervi te bez efekata promjena prosječnih dinamika kretanja cijena i realnog tečaja, monetarna baza bila bi u 1998. godini za 18.4% realno veća nego prethodne godine.

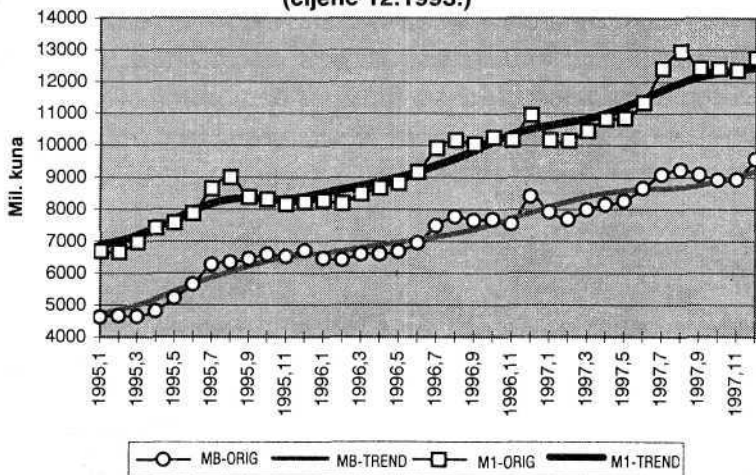
Pri takvom kretanju monetarne baze, sukladno promjenama u strukturi prirasta ponude deviza u uvjetima rasta deficita tekućih transakcija platne bilance te postupnom smanjenju stope obvezne rezerve sa 35.9 na 32.0%, tijekom 1997. godine mijenjali su se i strukturni odnosi između osnovnih monetarnih agregata. Nastavno na tendenciju iz 1996. godine, udio gotovog novca u monetarnoj bazi povećavao se u prvih devet mjeseci po trendnoj stopi od 0.8% mjesečno, da bi od tada relativno stagnirao na razini za 0.3% višoj od godišnjeg prosjeka i s tendencijom da u 1998. godini bude za 0.9% veći od tog prosjeka. Istodobno, povećanjem kreditne aktivnosti banaka, zaustavljen je sredinom godine inenzivan pad odnosa između depozitnog i gotovog novca te započeo njegov rast po trendnoj stopi od 1.2% mjesečno, uslijed čega je njegova razina krajem 1997. za 4.4% viša od prosjeka te godine s tendencijom da u 1998. godini bude viša za 3.3%.

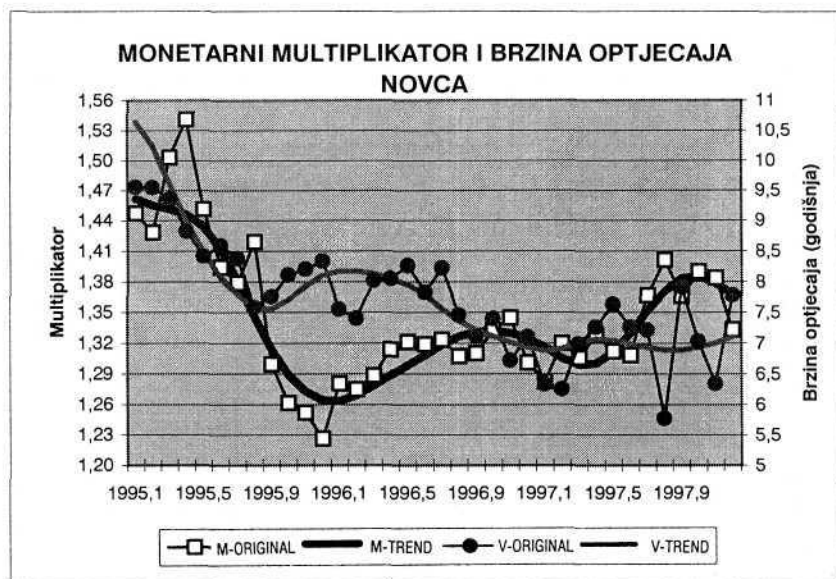
Produkt tih dviju strukturnih komponenti jeste oscilirajuća tendencija rasta monetarnog multiplikatora tijekom 1997. godine po prosječnoj mjesečnoj stopi od 0.3%, tako da je u njoj novčana masa realno rasla po trendnoj stopi od 1.4% s prijenosom razine iz 1997. u 1998. godinu od 7.6% i s autonomnom tendencijom da njezin rast u 1998. u odnosu na 1997. godinu bude za oko 0.5 postotna poena ili za oko 2% viši od međugodišnjeg rasta monetarne baze.

ODNOSI IZMEĐU MONETARNIH AGREGATA

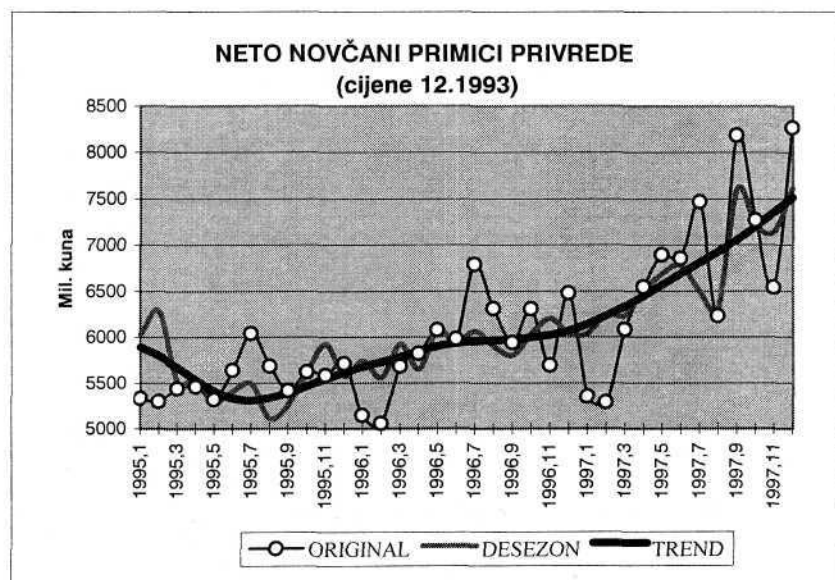


**MONETARNA BAZA I NOVČANA MASA
(cijene 12.1993.)**



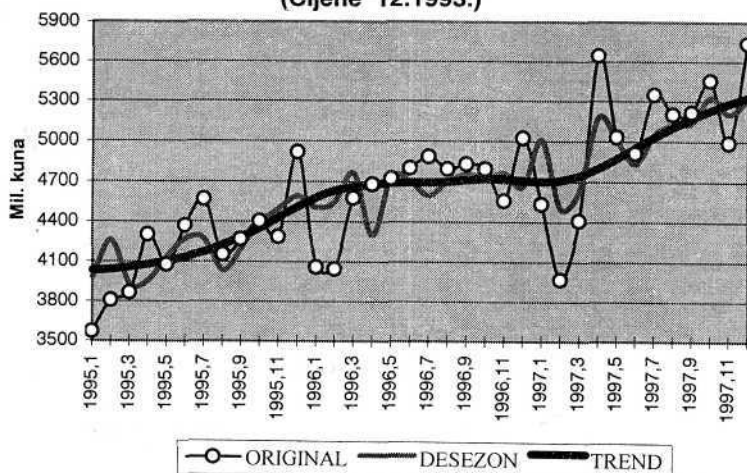


U takvim monetarnim okvirima, sukladno agregatnom rastu domaće proizvodnje i neto uvoza, neto novčani primici privrede od realizacije roba i usluga realno su rasli tijekom 1997. godine po trendnoj stopi od 1.8% mjesečno. Prijenos njihove razine iz 1997. u 1998. godinu iznosi 11.0%, a uz nastavak takve tendencije njihov međugodišnji rast bio bi u 1998. godini za oko 2 postotna poena ili za oko 9.5% brži od rasta novčane mase, što ukazuje na tendenciju postupnog povećanja brzine optjecaja novca nakon zaustavljanja njezinog pada tijekom 1997. godine.

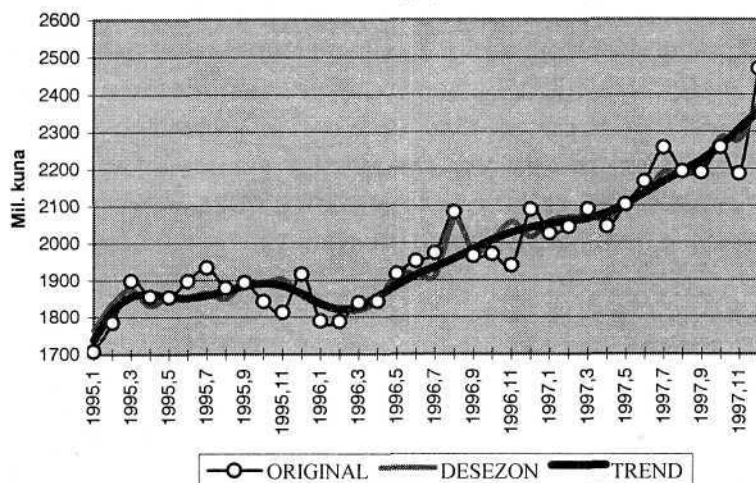


Nakon što je, kao rezultat smanjenja dijela poreznih stopa, bruto naplata prihoda proračuna i fondova realno stagnirala u prvom tromjesečju, rast porezne osnovice doveo je do ukupnog rasta tih prihoda tijekom 1997. godine po trendnoj stopi od 1.0% mjesečno i prijenosa njihove razine u 1998. godinu od 6.7%. Istodobno, masa neto plaća realno je rasla tijekom 1997. godine po trendnoj stopi od 1.2% mjesečno, s prijenosom razine iz 1997. u 1998. godinu od 8.6% i s tendencijom da u 1998. godini ostvari međugodišnji rast na razini od oko 82% međugodišnje stope realnog rasta neto novčanih primitaka privrede od realizacije roba i usluga.

BRUTO PRIHODI PRORAČUNA I FONDOVA (Cijene 12.1993.)

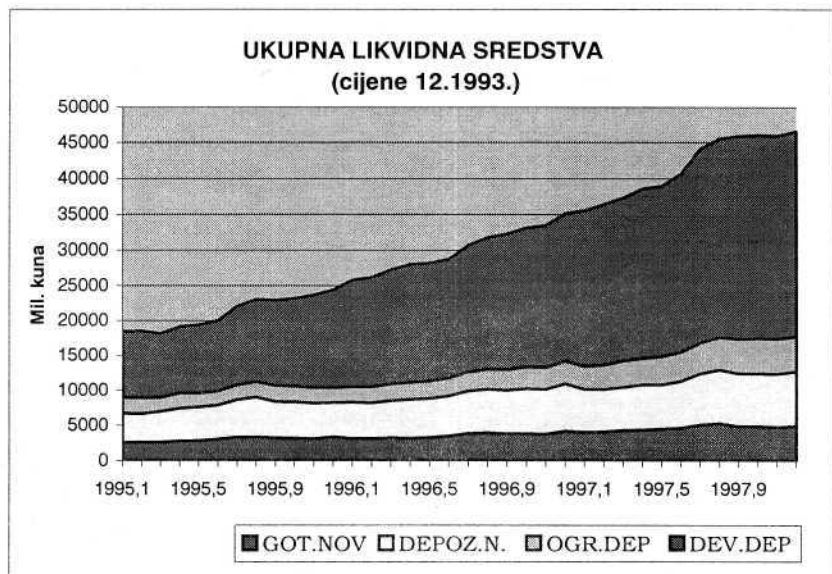


MASA NETO PLAĆA (cijene 12. 1993.)



Sagleda li se cjelina navedenih autonomnih ekstrapolacija parcijalnih tendencija kretanja osnovnih ekonomskih kategorija u 1998. godini, uočljiv je relativno visok stupanj njihove konvergencije, koji ukazuje na globalnu tendenciju reproduciranja ključnih modaliteta funkcioniranja nacionalne ekonomije koji su dominirali i tijekom 1997. godine. U pogledu intenziteta njihovog djelovanja, odnosno mogućnosti da kvantitativna obilježja privrednih kretanja u 1998. godini slijede autonomne tendencije prenijete iz 1997. godine, osnovna opredjeljenja ekonomske politike, već poduzete ili najavljene mjere te skup unutrašnjih i vanjskih ograničenja, ne pružaju posebno snažan impuls za "čistu" ekstrapolaciju trendova, ali ni za promjenu njihovog smjera, u kojim uvjetima se očekivani scenarij privrednih kretanja u 1998. godini uglavnom može smijestiti u rspan između razina pojedinih kategorija prenijetih iz 1997. godine (kao donje granice očekivanja) i ekstrapolacijom trendova dobivenih parametara (kao gornje granice očekivanja).

S tim u vezi, može se - kao prvo - pretpostaviti da rast cijena na početku 1998. godine predstavlja jednokratnu pojavu i da će tržišni mehanizmi s jakom inozemnom konkurencijom te objektivna mogućnost države da izravno ili neizravno kontrolira cijene proizvoda i usluga javnih poduzeća, utjecati da prosječni rast cijena u nastavku godine ne pređe prijašnju dinamiku od 0.3% mjesečno. Uz tu pretpostavku, tekući rast cijena na malo tijekom 1998. godine ukupno bi iznosio 5.7%, dok bi prosječna godišnja razina bila za 6% viša nego prethodne godine. Istodobno, struktura ukupnih likvidnih sredstava krajem 1997. godine (preračunato po efektivnom tečaju ona iznose 8 mlrd. USD, u čemu devizni depoziti sudjeluju sa 62%), omogućava da se, i u uvjetima zadržavanja postojećeg deficita tekućih transakcija platne bilance, održava stabilnost nominalnog tečaja na deviznom tržištu. Ako u tom pogledu ne dođe do promjena u ekonomskoj politici, održavanje takvog nominalnog tečaja rezultiralo bi realnom aprecijacijom prosječnog tečaja kune u odnosu na DEM u 1998. u odnosu na 1997. godinu za 6.5% te - uz pretpostavku stabilizacije odnosa između USD i DEM - za 3.4% u odnosu na USD.

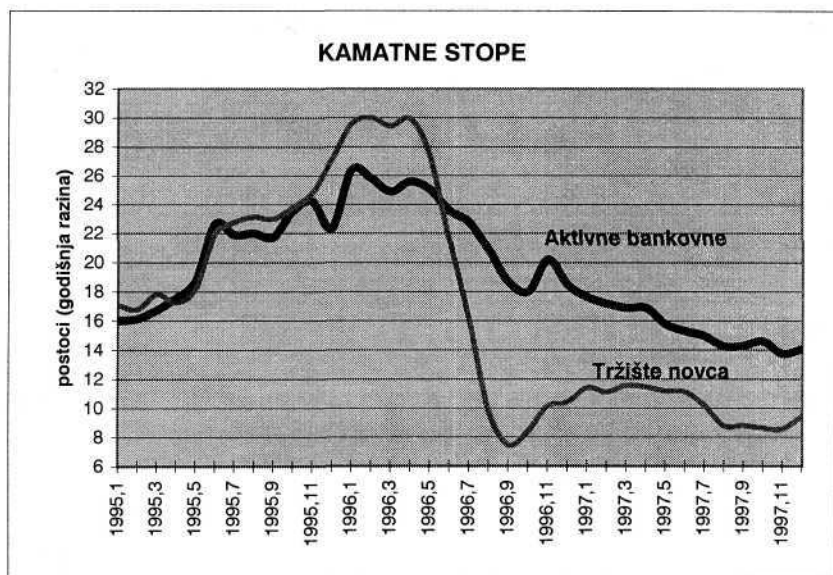


Stagnacija robnog izvoza izraženog u DEM tijekom 1997. godine na razini za 10.9% višoj nego u 1996. godini, unatoč istodobnog smanjenja izvoza "ostalih prijevoznih sredstava" za (izraženo u USD) 57.8% čime je njihov udio u strukturi ukupnog izvoza smanjen sa 9.2 na 4.0%, ipak ukazuje na postupno - iako parcijalno - jačanje izvozne ponude. Zaključivanjem sporazuma o slobodnoj trgovini sa Slovenijom, neutralizacijom efekata realne aprecijacije tečaja nacionalne valute poreznim olakšicama te slijedom same tendencije povećanja proizvodnje u dijelu pretežno izvozno orijentiranih industrijskih grana, taj bi izvoz izražen u DEM mogao u 1998. godini biti za oko 6.5% veći nego prethodne godine, odnosno za oko 3% veći izražen u USD, ukoliko se ostvari pretpostavka o stabiliziranju međuvalutarnih odnosa. S druge strane, za očekivati je da će intenzitet ostvarenog rasta uvoza u prosincu 1997. godine kao izravna posljedica nastupajućeg uvođenja poreza na dodanu vrijednost utjecati na određeno smanjenje uvozne potražnje na početku 1998. godine, ali ne i na dugoročniju tendenciju kretanja te potražnje, unatoč uvođenja PDV-a. U takvim uvjetima, prosječna

mjesečna vrijednost robnog uvoza izraženog u DEM mogla bi u 1998. godini zadržati razinu iz razdoblja siječanj - studeni 1997. godine uvećanu za prienos razine domaće agregatne potražnje iz 1997. u 1998. godinu, pri kojoj bi ukupna godišnja vrijednost uvoza u 1998. izražena u DEM bila za oko 7.5%, a izražena u USD za oko 4.5% veća nego u 1997. godini. Uz takvu međugodišnju dinamiku kretanja izvoza i uvoza, deficit robne razmjene s inozemstvom dostigao bi u 1998. godini razinu od 5030 mil. USD i bio bi za oko 250 mil. USD ili za 5% veći od ostvarenog u 1997. godini.

Prirast tog deficita mogao bi u 1998. godini biti pokriven neto deviznim priljevom od izvoza usluga uz pretpostavku da će broj turističkih noćenja porasti za oko 12%, u kojim uvjetima bi - uz predviđeno bruto zaduženje centralne države u inozemstvu za oko 700 mil. USD, rast deviznih prihoda od privatizacije te najavljeno zaduživanje poslovnih banaka, a sve uz umjerenu politiku intervencija centralne banke na deviznom tržištu - devizne rezerve centralne banke mogle tijekom 1998. godine porasti sa 2539 na oko 2840 mil. USD, tako da bi njihova prosječna razina bila u 1998. za 11% viša nego u 1997. godini.

U kombinaciji s pretpostavljenom aprecijacijom prosječnog godišnjeg tečaja USD u odnosu na DEM te povećanja međugodišnje stope rasta domaćih cijena, međugodišnji realni rast monetarne baze bio bi u 1998. godini približno jednak rastu deviznih rezervi centralne banke izraženom u USD, što bi uz rast prosječnog monetarnog multiplikatora za 3%, rezultiralo realnim rastom novčane mase u 1998. u odnosu na 1997. godinu za oko 14.5% te, uz pretpostavljeno smanjenje brzine optjecaja novca za 1%, neto novčanih primitaka privrede od realizacije roba i usluga za oko 13%. Time bi se postupno formirale i pretpostvke za ponovno započinjanje tendencije blagog smanjivanja aktivnih kamatnih stopa poslovnih banaka, iako je zbog njihovog rasta na početku 1998. godine teško očekivati da njihova prosječna razina u 1998. bude za viša od 0.8 postotna poena ili za oko 5% niža od prosječne u 1997. godini.



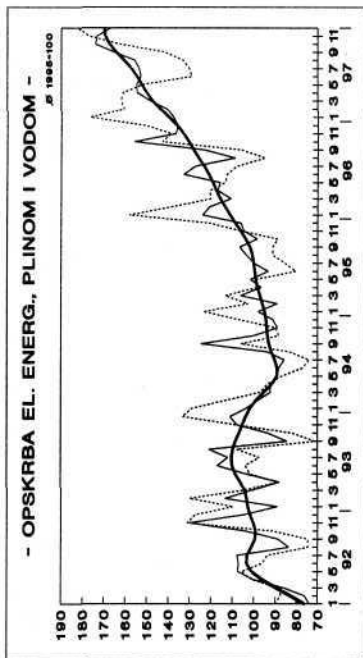
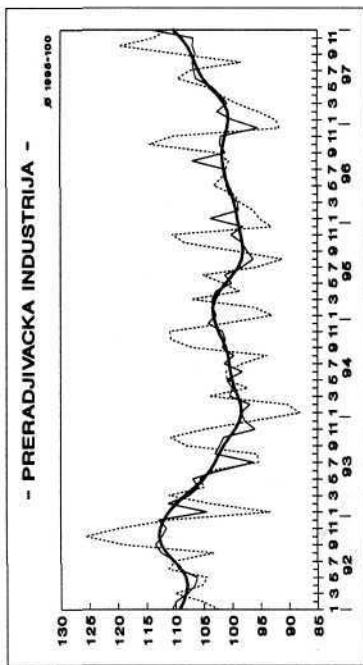
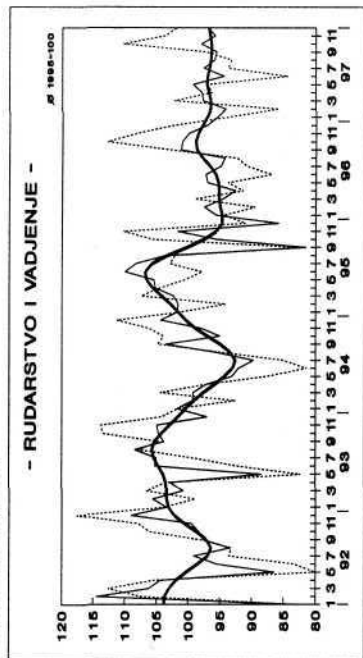
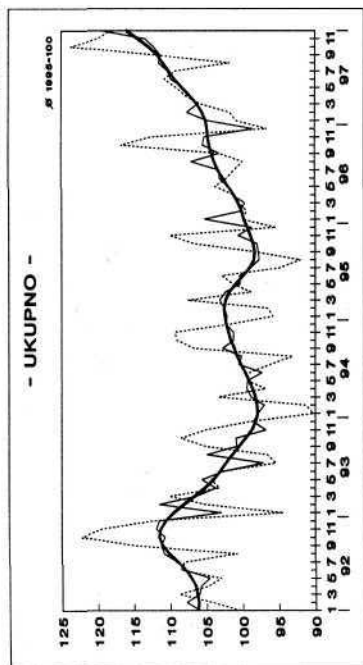
Uz takvu prognozu kretanja osnovnih monetarnih agregata i novčanih primitaka privrede od realizacije roba i usluga, a uz uvažavanje utjecaja djelovanja poreza na dodanu vrijednost na likvidnost te uz najavljeno smanjivanje dijela poreznih stopa na dohotke, masa neto plaća te bruto naplata prihoda proračuna i fondova mogli bi u 1998. biti za oko 10% realno veći nego u 1997. godini, alimentirajući rast domaće finalne potražnje. Uz predviđeni rast izvoza, to mi omogućilo povećanje proizvodnje u prerađivačkoj industriji za 6.5-7% te građevinske aktivnosti za oko 9%, dok bi bruto domaći proizvod bio realno veći za oko 6%.

Tablica 2.

EKONOMSKE TENDENCIJE U HRVATSKOJ (trend-ciklus)

		Ostvareno 1997. 1996.	Aktualna tendencija (mjes. stopa)	Prijenos razine iz 1997.	Ekstrapolacija autonom.tend. 1998./1997.	Indeksi Prognoza (sred. var.) 1998./1997.
1.	INDUSTRIJA	106,8	0,8	105,7	110,4	108,1
1.1.	Rudarstvo	99,7	-0,1	100,1	101,6	100,9
1.2.	Prerađivačka	103,9	0,8	104,9	108,7	106,8
	Hrana	93,5	-2,4	90,5	88,3	89,4
	Duhan	90,7	-3,6	86,6	-	95,0
	Tekstil	113,3	1,6	107,2	115,2	111,2
	Odjeća	99,0	0,3	101,8	101,7	101,7
	Ko_a	93,3	-1,5	93,8	-	95,0
	Papir	108,8	-	103,5	98,8	101,2
	Izdavačka djelatnost	152,9	3,7	118,9	126,2	122,6
	Derivati	84,7	3,5	113,9	-	110,0
	Kemija	99,5	3,9	119,5	130,0	124,8
	Guma	114,4	1,8	110,3	123,4	116,9
	Ostali nemetali	88,8	-	101,4	103,2	102,3
	Metalni proizvodi	118,7	1,8	109,0	120,2	114,6
	Strojevi	124,6	1,8	103,9	-	108,0
	Elektr.strojevi	101,3	0,1	100,6	102,0	101,3
	Ostala prijev.sred.	107,5	1,1	106,3	114,0	110,2
	Namještaj	134,9	-1,1	99,3	-	105,0
1.3.	Eletr.energija i plin	124,2	1,9	108,6	117,5	109,3
2.	GRAĐEVINARSTVO	116,1	1,5	105,9	109,3	109,3
3.	TURIZAM	141,3	-	-	120,0	112,0
4.	IZVOZ ROBA (USD)	96,2	-1,0	93,8	100,4	103,3
5.	UVOZ ROBA (USD)	117,1	1,0	106,4	116,7	104,3
6.	DEV.REZERVE HNB	112,1	0,8	105,2	111,0	111,0
7.	MONETARNA BAZA (R)	120,0	1,3	106,4	118,4	111,1
8.	NOVČANA MASA (R)	123,0	1,4	107,6	118,8	114,4
9.	UDIO GOTOVOG NOVCA U BAZNOM NOVCU	108,4	0,5	100,3	100,9	100,6
10.	ODNOS DEPOZITNOG I GOTOVOG NOVCA	91,1	-0,2	104,4	103,3	103,9
11.	MONETARNI MULTIPLIKATOR	102,4	0,3	101,9	99,6	103,0
12.	NETO NOVČANI PRIMICI PRIVREDE (R)	113,7	1,8	111,0	120,6	113,2
13.	BRZINA OPTICAJA NOVCA	91,9	0,2	101,9	101,5	99,0
14.	MASA NETO PLAĆA (R)	112,3	1,2	108,6	116,5	110,2
15.	BRUTO POREZI (R)	108,4	1,0	106,7	112,3	110,0
16.	CIJENE NA MALO	103,6	0,3	101,8	107,6	106,0
17.	TEČAJ DEM (R)	95,0	-0,4	96,9	94,2	93,5
18.	TEČAJ USD (R)	109,9	0,7	99,4	96,5	96,6
19.	AKTIVNE KAMATNE STOPE	68,7	-2,0	92,3	80,0	94,8

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA

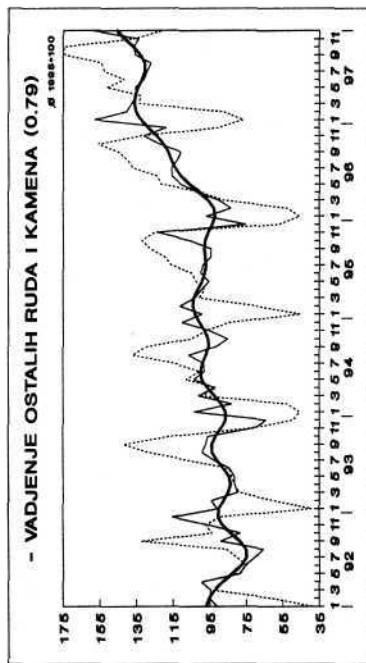
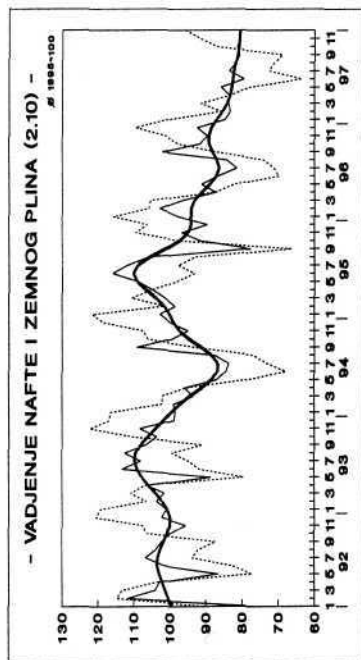
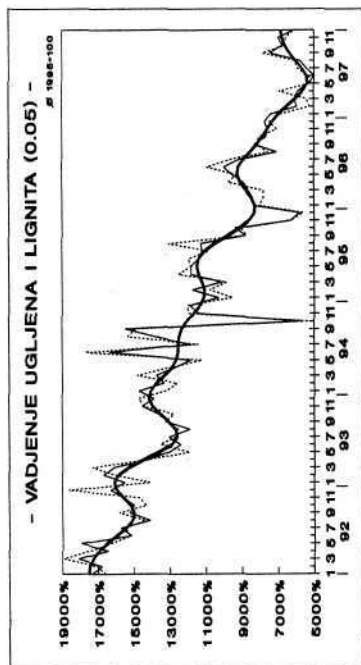


- - - ORIGINALNI PODACI

- DESEZONIRANO

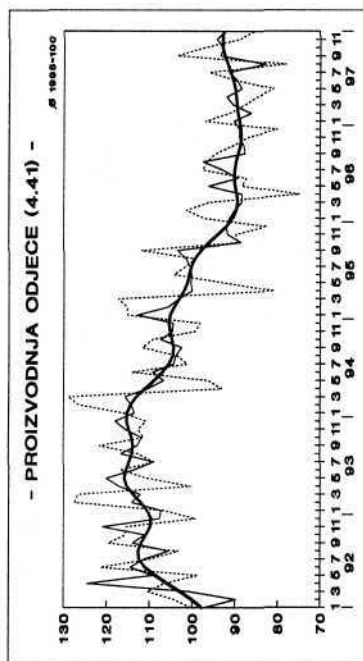
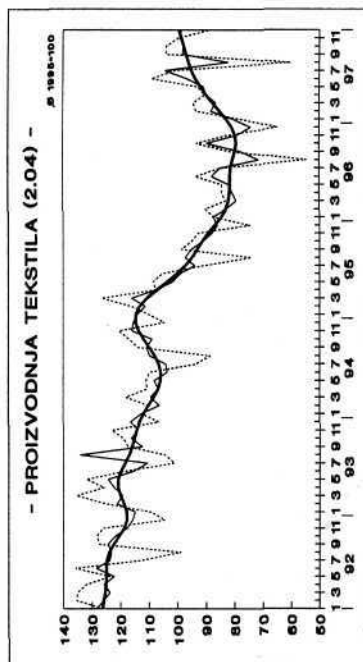
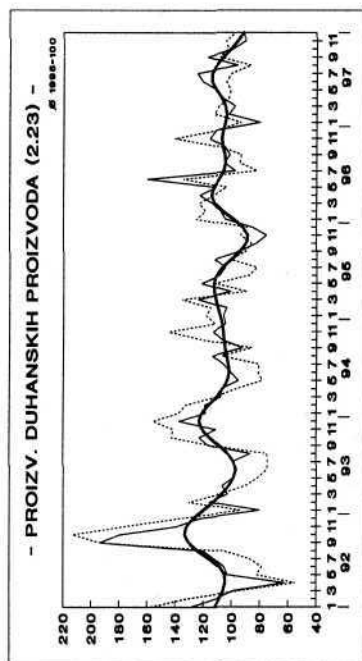
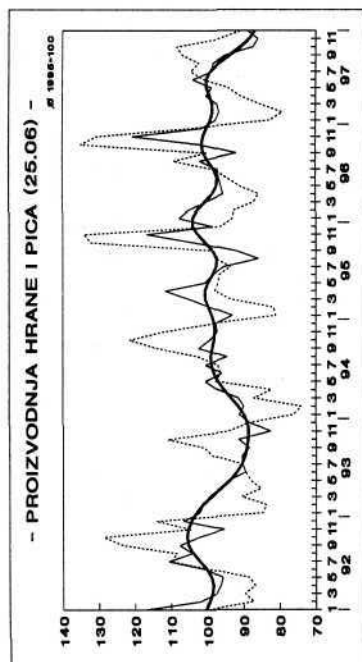
- TREND-CIKLUS

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA



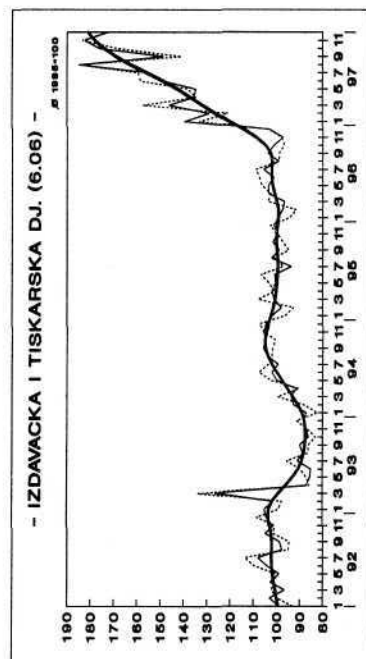
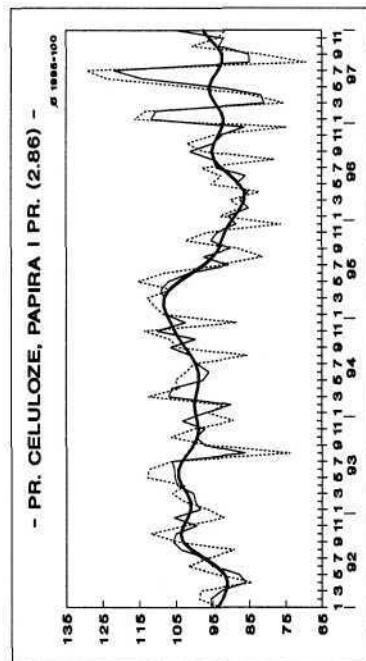
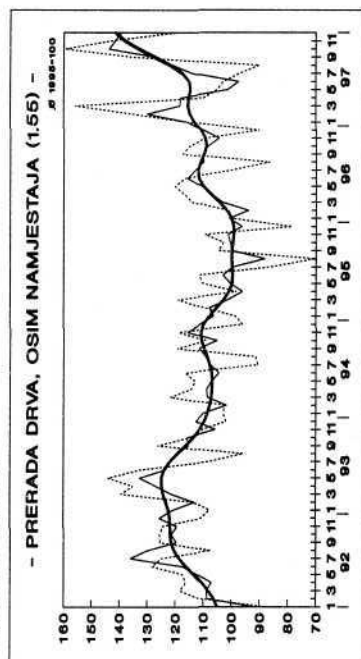
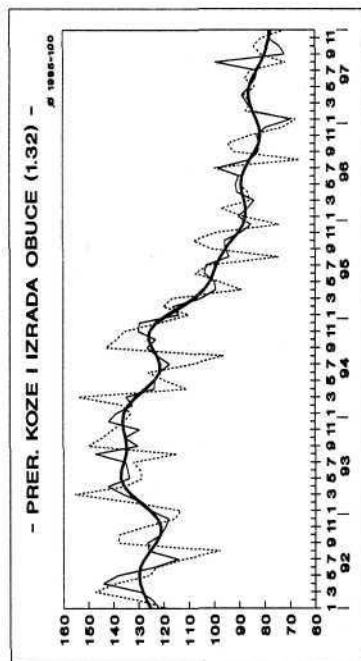
--- ORIGINALNI PODACI — DESEZONIRANO — TREND-CIKLUS

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA



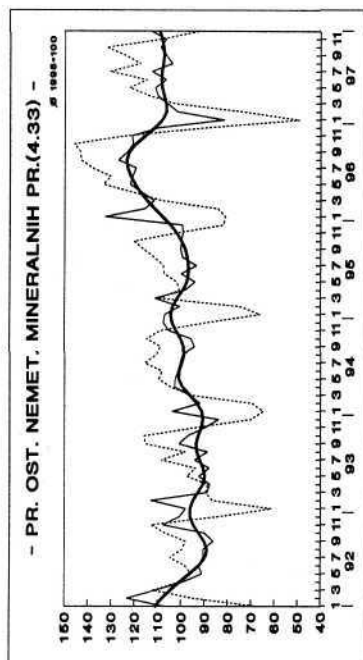
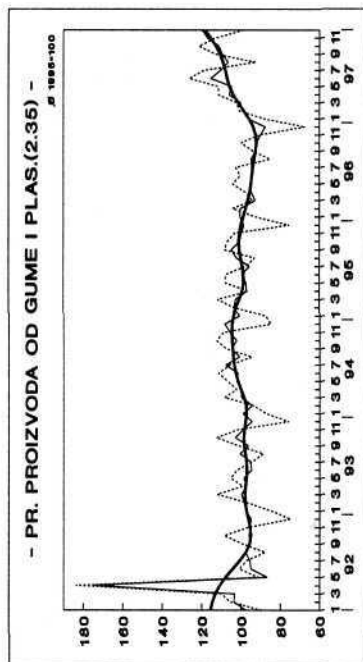
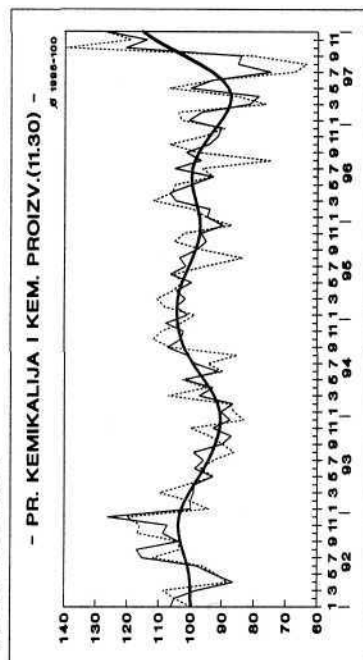
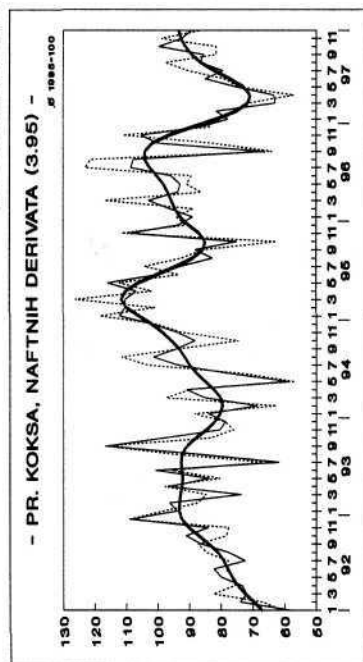
--- ORIGINALNI PODACI — DESEZONIFIRANO — TREND-CIKLUS

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA



--- ORIGINALNI PODACI — DESEZONIRANO — TREND-CIKLUS

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA

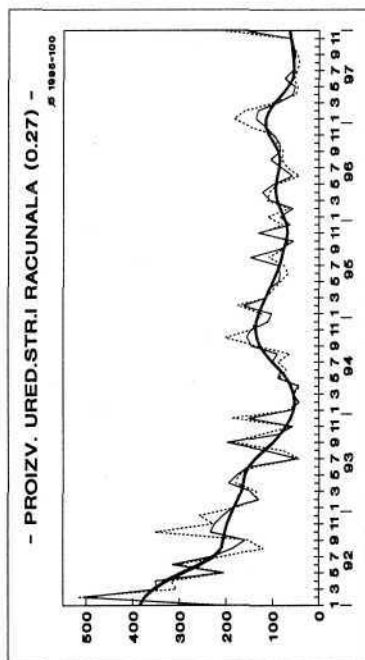
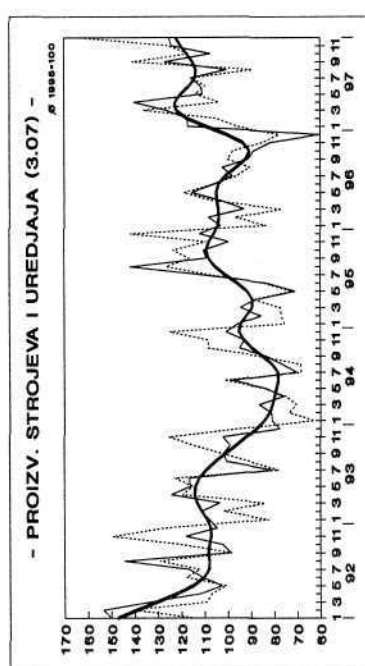
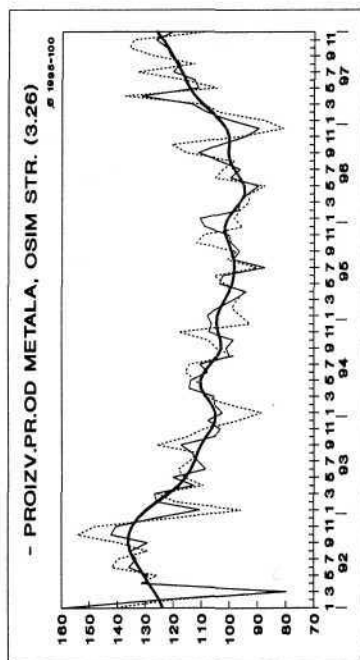
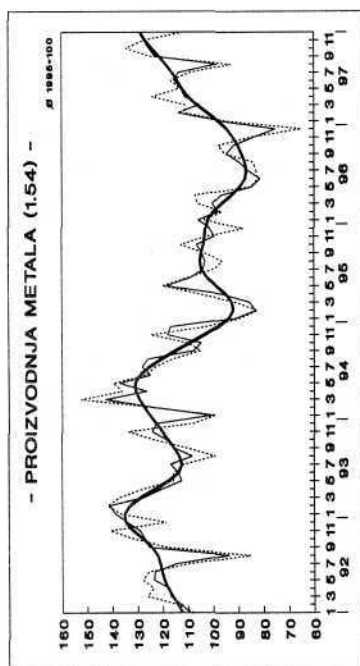


- - - ORIGINALNI PODACI

— DESEZONIRANO

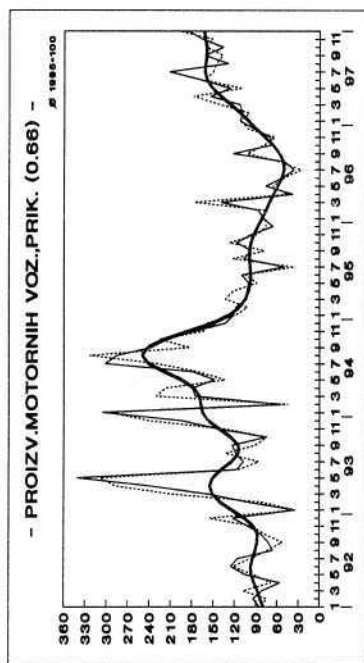
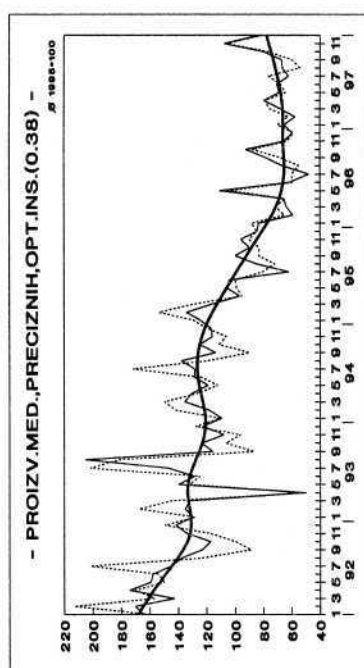
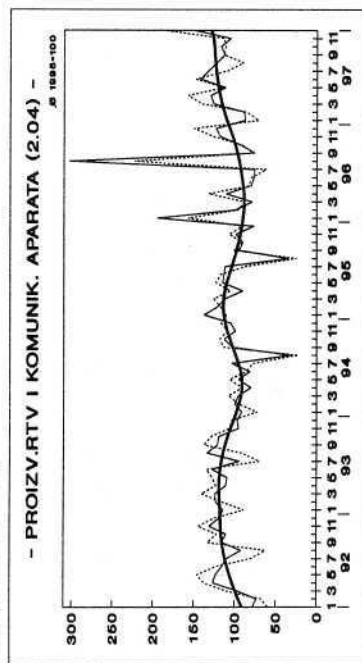
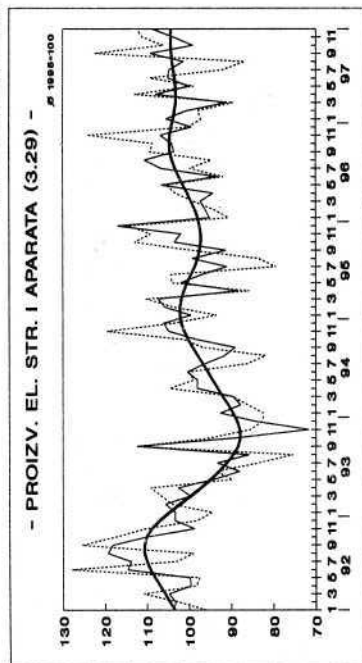
— TREND-CIKLUS

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA



--- ORIGINALNI PODACI — TREND-CIKLUS

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA

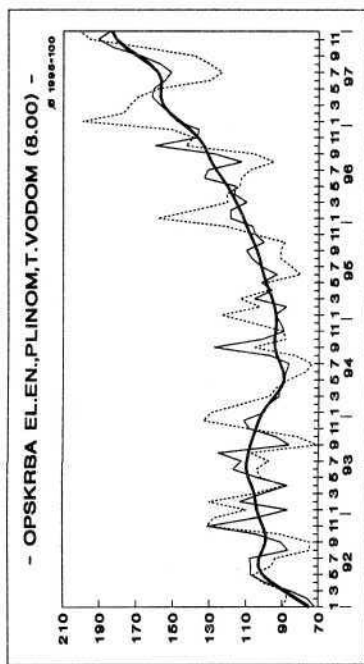
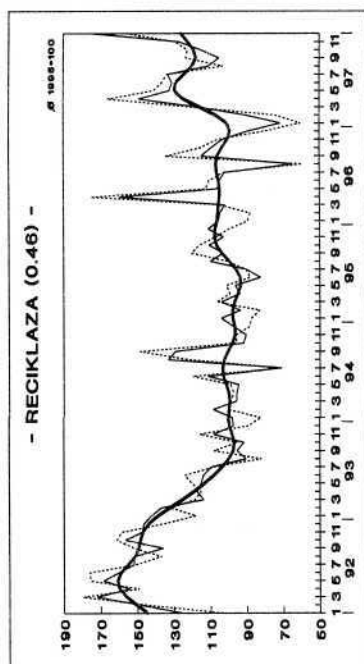
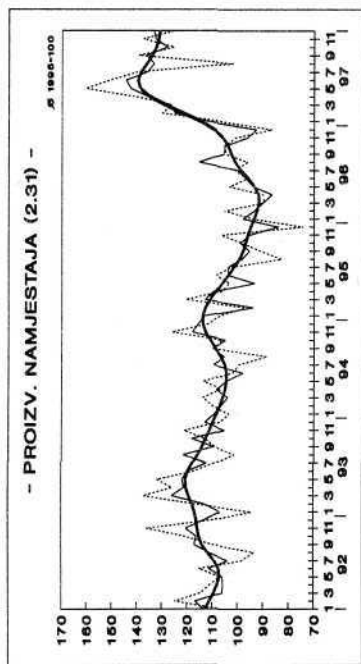
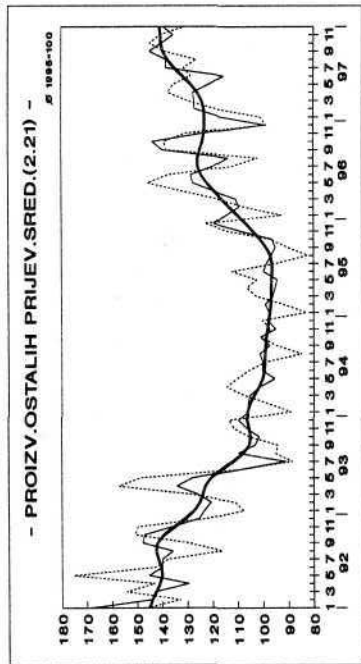


- - - ORIGINALNI PODACI

— DESEZONIRANO

— TREND-CIKLUS

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA



--- ORIGINALNI PODACI ——— TREND-CIKLUS